קינאת בעלים תרבה טיולים

אין שגמרנו לחזור מירושלים, בני ואני (העולם הזה 27.8.86), וסיפתו לבעל־האבא (שנשאר בבית כדי לשמור על החתולים) על הסיור שעשינו במחוזות־ילדותי בירושלים, התמלא הבעל קינאה והודיע שהשבוע כל המישפחה נוסעת למחוז־ילדותו בעמק יזרעאל.

התחנה הראשונה היתה רפת ו' בתל־יוסף, ואחר־כך זרמו המקומות והסיפורים האחד אחרי השני. התרחצנו במעיין־חרוד, עלינו לגלבוע, עברנו בבית־השיטה, ואחר־כך מהשוונג הגענו אפילו עד מטולה, סוף העולם, מסתבר שבכל זאת יש חיים אחרי תל־אביב.

מעיין חרוד:

היום זה לא סתם מעיין. היום זו בריכת־שחיה ענקית בתוך חורשה גדולה. באמצע השבוע היו שם בערך 30 מתרחצים (לעומת 30 אלף בכל בריכה קונבנציונאלית בתל־אביב) והיה שקט כזה של כפר.

אחרי רחצה הגונה החלטנו לטפס במדרגות שמעל המעיין ולהגיע לבית שבו גרו אולגה ויהושע חנקין, גואל אדמות העמק. השניים קבורים ליד הבית וקיברם משקיף על העמק. עלינו — ומייד התחרטנו. הבית מוזנח ומטונף, ולידו ערמות של אשפה וגרוטאות. הקברים לא נוקו ולא טופלו שנים רבות, והאיריסים שמישהו שתל שם, לפני זמן רב, מציצים מיובשים מעל ערימות הצואה של מטיילים עדיני־נפש. אבל כדי שלא נתעצבן על ריק ולא נשמיץ את מי שלא ראוי להשמצה: ישנו שלט קטן על הבית של חנקין, המודיע מי אחראי כיום לבית ומי „מטפל" בו. השלט הוא של החברה להגנת הטבע. אם ככה מגינים על הטבע, אולי כדאי להפסיק.

אגב, 200 מטר מביתו של חנקין יש אנדרטה, לזכר חללי־העמק, או אותם שנפלו על הגלבוע. על המצבה עדיין אפשר לראות את הכתובת „מנשרים קלו, מאריות גברו", אך אין שלט המודיע מי אחראי לגל האשפה המקיף את האנדרטה. מישרד־הביטחון? אירגון יד לבנים? אולי מישהו בכל זאת יתעורר וישלח מישהו (למה לא תלמידי־תיכון, למשל) כדי לתחזק מקומות כאלה?

פרחים ותודה

יש לפי דעתי איזה חוק בלתי־כתוב בארץ שלא צריך להאמין לאף אחד, עד שהוא יוכיח לך (רצוי על־ידי נוטריון) את ההיפך.

ידוע שמס־ההכנסה אינו מאמין לנישומיו, ומס־ערך־מוסף לא מאמין וביטוח לאומי לא

מאמין והמורה לא מאמינה לילד שהוא איחר בגלל אמא שלו, והשכן לא מאמין לך שלא אתה זרקת את האשפה ליד הפח, והשוטר ברחוב לא מאמין לך שהאוטו באמת תקוע ואתה לא חונה סתם במקום אסור. יש כמובן עוד עשרת אלפים דוגמות לעניין, אבל אנחנו למדנו לחיות עם זה וכבר הפסקנו להתלונן.

לפני ימים אחדים נסעתי לרישפון כדי לפגוש מישהו. ליד בית אחד ראיתי שולחנות עמוסי־פרחים ולידם לא היה אף אחד. החלטתי לקנות זר־פרחים והתחלתי לחפש את המוכר. לא היה שום מוכר. שכן אחד הסביר לי שזה שרות עצמי.

ליד הדלי‍ים עם הפרחים עומדת קופסה קטנה ובה הרבה כסף. על כל סוג של פרחים יש שלט עם מחיר. הקונה בוחר לעצמו את הזר הרצוי, מסתכל על השלט לראות כמה זה עולה ואז הוא ניגש לקופסה־קופה ומשלם. אם השטר שבידו גדול, הוא פשוט לוקח לעצמו עודף מתוך הקופסה.

אף אחד לא חושב שמישהו ירמה או לא ישלם או יקח יותר מדי עודף. בעלי המשתלה סומכים על כולם. קניתי חמישה זרים לאות תודה על האמון שנתנו בי. אם בעל העסק היה מגיע למקום, הייתי נותנת לו את כל חמשת זרי־הפרחים. זה מגיע לו, לאלמוני המיוחד הזה.

שירה ישראלית

הילד הנבון והמשוררת שלו

ממש על שפת הכינרת שוכן לו בית־הקברות בו קבורה רחל המשוררת. נסענו לשם, ופיתאום חשבתי שיהיה נחמד אם ניכנס, נראה לילדים את הקבר, ואולי ניזכר באיזה שיר יפה של רחל.

— רוצים להיכנס ולראות את הקבר של רחל?
— איזו רחל?
— רחל המשוררת.
— מי זאת?
— אתם לא יודעים מי זו רחל המשוררת?
— הבן הגדול — אה!
— הבן הקטן — אני מכיר את רחל המרחלת.

אני יודעת שזה נשמע דמיוני, אבל יש לי עדים לשיחה.

מושגי־יסוד

יש מילים ומושגים שקשה מאוד להסבירם לילדים. איך תסביר לו, למשל, מה זה „חלם"? קשה, נכון.

אז, מהיום כבר לא קשה. פשוט לוקחים את הילד לתחילת רחוב גורדון בתל־אביב, נותנים לו להביט כמה דקות על שתי המידרכות ההרוסות משני צידי הרחוב, ועל עשרות האנשים ההולכים על הכביש ואומרים לילד, „אתה רואה, מותק — זה בדיוק חלם."

עיריית תל־אביב רוצה לרצף את המידרכות הישנות של רחוב גורדון, יופי. כדי לרצף את המידרכות צריך קודם לשבור את האספלט המכסה אותן מזה שנים. נכון מאוד. אבל למה, בשם כל הקדושים, צריך להרוס את שתי המדרכות, משני הצדדים, באותו הזמן?

עדיין חופש גדול והמוני ילדים הולכים וחוזרים לים בדיוק במקום הזה. כולם הולכים על הכביש. הנהגים צורחים על הולכי־הרגל, הולכי־הרגל מקללים את הנהגים, והחלמאות־חוגגת חגיגה גדולה.

אין מקום כזה

לא צריך להיות במיקרה בגליל בשביל העניין הזה. אין שום סיבה לא לקום בשבת בבוקר, לקחת אוטו ומישהו שאוהבים ולהתחיל לנסוע. עד קריית־שמונה כל אחד יודע איך נוסעים. מייד אחרי קריית־שמונה יש פניה לכיוון הגושרים. נוסעים, עוברים את השלט „בית־הארחה הגושרים" וממשיכים לנסוע לאט, עד שרואים שלט גדול „רג על הדן". עושים עבירת־תנועה, כלומר פונים שמאלה מעל פס לבן בכביש, ומתחילים לנסוע בדרך־לא־דרך העוברת בין מטעי אבוקדו. בסוף מגיעים למיגרש־חניה קטן, מחנים את המכונית, יורדים שלוש מדרגות ורואים מקום שלא יכול להיות שהוא קיים אצלנו. בין סבך של עצי־ערבה ענקיים מצויות להן שתי רחבות. על האחת עומר המיטבח ובו מכינים את האוכל, ועל הרחבה השניה שולחנות וכיסאות. בין שתי הרחבות — גשרים על המים. מתיישבים על הכיסא, טובלים את הרגליים במי הדן הקרים ומזמינים דגי בורי, צ'יפס, סלט ויין, עוצמים את העיניים ומחליטים שבטח ככה בדיוק נראה גן־עדן. אגב, אם אתם במיקרה שונאים דגים, זו בהחלט לא סיבה לא לנסוע ל„רג על הדן". אפשר להזמין שם יין וסודה וקפה שחור, ויחד עם הנוף זה מספיק ושווה את כל הדרך.

דניאלה שמי